

Handläggare
Göran Sjöqvist

Till
Kungsholmens stadsdelsnämnd
2018-05-24

Utred varför barngruppernas storlek ökat och personaltätheten minskat i förskolan

Svar på skrivelse från Maria Johansson m.fl. (L), Christer H Sjöblom m.fl. (M) och Kristin Jacobsson (C)

Förvaltningens förslag till beslut

Förvaltningens tjänsteutlåtande besvarar skrivelsen

Maria M Laxvik
stadsdelsdirektör

Lena Forsberg
avdelningschef

Bakgrund

En skrivelse har inkommit från Liberalerna (L) med flera. De efterfrågar en utredning varför barngruppernas storlek ökat och personaltätheten minskat.

Ärendet

Liberalerna (L) m.fl. skriver att förvaltningen ska utreda varför barngruppernas storlek ökat och personaltätheten minskat i förskolan. Enligt skrivelsen önskar de svar på nedanstående frågor:

- Varför har barngruppernas storlek ökat och personaltätheten minskat?
- Finns det budgetförutsättningar för att motverka utvecklingen med större barngrupper och mindre personaltäthet?
- Hur har reformen om rätt till heltid för barn till föräldralediga på förskolan påverkat barngruppernas storlek på Kungsholmen?
- Hur har reformen om rätt till heltid för barn till föräldralediga påverkat förskolornas möjlighet att planera verksamheten på Kungsholmen?

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom förskoleavdelningen. Ärendet är behandlat i rådet för funktionshinderfrågor 2018-05-17, i pensionsrådet 2018-05-21 samt i förvaltningsgruppen 2018-05-17.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förskolans uppdrag utgår från att barnen ska få utvecklas tillsammans i grupp och då måste grupperna fungera. Frågan om vad som är en lämplig storlek för barngrupper i förskolan är komplex och behöver ses i ett socialt och kulturellt sammanhang. Forskningen visar att några avgörande faktorer att ta hänsyn till är personalens kompetens, personaltäthet, barngruppens sammansättning och den fysiska miljön. Skolverket har låtit två forskare, Sonja Sheridan och Pia Williams vid Göteborgs universitet, kartlägga aktuell forskning inom området vilket presenterades i Skolverkets Rapport 433, 2016.

Forskningen visar att det är komplext att definiera vad en liten respektive stor barngrupp är. Flera samverkande faktorer avgör bedömningen och upplevelsen av antalet barn i gruppen. Dessa faktorer är:

- förskolans socioekonomiska upptagningsområde,
- förskolans lokaler,
- antal barn i gruppen,
- personaltäthet,
- barngruppens sammansättning av åldrar, kön, social och etnisk tillhörighet,
- barn med annat modersmål än svenska,
- barn i behov av särskilt stöd i sin utveckling,
- arbetslagets utbildning och kompetens,
- innehåll och aktiviteter.

Barngruppernas storlek varierar under året. När man jämför antalet barn per grupp som redovisats i verksamhetsberättelserna och tertialrapport 1 under de tre senaste åren ser man följande:

VB 2015	14,8	T1 2016	16,1
VB 2016	14,8	T1 2017	15,5
VB 2017	15,4	T1 2018	15,3

Ökningen i VB 2017 kan delvis bero på omorganisering av tre förskolor till en gemensam, förskolan Valvet, och överflyttning av förskolan Båten till förskolan Scheele.

Under perioden VB 2017– T1 2018 har barngruppernas storlek minskat, vilket inte skett tidigare. Samtidigt visar resultaten från de tre senaste tertialrapporterna från det första tertialet också en nedåtgående trend.

I början av året är det många barn som söker förskoleplats. Samtidigt frigörs det inte några lediga platser på det sätt som sker i början av hösten genom att barn går till skolan. Det gör att barngruppernas storlek kan öka. Resultaten från årets fyra första månader (T1) har under de senaste tre åren förbättrats. Det beror sannolikt på att antalet barn i förskoleåldern sedan några år minskar. Enligt Swecos befolkningsprognos fortsätter minskningen under de närmaste åren.

En annan orsak till variationen av barngruppernas storlek är intaget av små och stora barn. När det tas in många små barn som i början av höstterminen sjunker antalet barn i grupperna eftersom det då organiseras för flera småbarnsgrupper. Omvänt gäller i januari då det finns flera stora barn vilket gör att barngruppernas storlek vanligtvis ökar.

Gruppstorlekarna ligger generellt sett under stadens årsmål på 16 barn per grupp.

Motsvarande tidsperioder för antal barn per pedagog (heltidstjänst) visar följande:

VB 2015	5,0	T1 2016	5,5
VB 2016	5,3	T1 2017	5,4
VB 2017	5,0	T1 2018	5,2

Under det första tertialet, T1, minskar antalet barn per pedagog under de senaste tre åren. T1 2018 visar den lägsta siffran. Det beror sannolikt även här på det minskande barnunderlaget.

Rätt till heltid

Beslut om rätt till heltid för barn till föräldralediga togs av kommunfullmäktige i december 2016 och trädde i kraft den första februari 2017. Beslutet innebär att från och med den första mars 2017 går barnen som har hemmavarande småsyskon under ett år upp i heltid per automatik och vårdnadshavare behöver istället aktivt ansöka om att gå på deltid.

I april 2018 är det 94 barn som går i förskolan på deltid. Det är för närvarande svårt att få fram jämförbar statistik bakåt i tiden på

grund av den pågående implementeringen av Barn- och elevregistret, BER. Under våren införs ett närvaro-frånvarosystem som bland annat gör det möjligt att få fram statistik över hur många barn som vistas i förskolan under en specifik tidsperiod.

Det finns variationer mellan olika förskolor på hur förskolecheferna tillsammans med arbetslagen har klarat av den förändrade situationen genom organisationsförändringar som omläggning av schema.

Ekonomi

Stadsdelsnämnderna får i budget en schablon varje månad per inskrivet barn i förskolan. Av denna schablon ska minst 80 procent fördelas till förskolorna i form av en så kallad peng.

Kommunfullmäktiges, KF, ökning av schablonen i 2017 års budget var 1,46 procent. 2017 års löneökningar var cirka 2,25 procent. I syfte att stärka förskoleverksamheten ökade stadsdelsnämnden pengan med ytterligare 2 procent så att förskolornas peng blev 3,46 procent högre jfr med året innan.

2018 ökade KF:s schablon med 3,0 procent. Förskolornas peng ökade med 2,5 procent. Därmed är förskolornas peng 81,5 procent av KF:s schablon och ligger över den lägsta nivån.

Jämställdhetsanalys

Intagningen till barngrupperna sker i enlighet med stadens köregler. Ingen hänsyn tas till om de köande barnen är pojkar eller flickor. Förvaltningen kan därmed inte påverka barngruppernas könsfördelning.

Bilaga

Utred varför barngruppernas storlek ökat och personaltätheten minskat i förskolan, skrivelse från Maria Johansson m.fl. (L), Christer H Sjöblom m.fl. (M) och Kristin Jacobsson (C)